

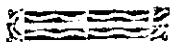

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indült BÉTSBOL Szeredán 4. Mártziusban 1789.

Külömbb-külömbb-féle Történetek.

A' F. Tsászfár, a' F. edgyesült Udvari Magyar Kantzelláriánál eddig volt Concipista ifjabb Gróf Pálffy Urat, a' fő Kancelláriusnak fiát, a' maga fokoktól meg-külömböztetett érdemeire nézve, ugyan ezen F. Kancellárián F. Udvari Titoknokká tenni méltóztaték. — A' Magyar-orzági fő *Commisáriátuson* ki-üressedett Titoknaki - szék, eddig volt *Concipista Szvoboda János* Urnak, a' *Concipistai-szék* pedig Baranya Vármegye Szolgabirájának *Thefseny* Urnak, eddig volt hivatalának és fizetésének megmaradása mellett adaték által. A' Horvák-orzági Tábornál, a' Körös Vármegyei Vice-Ispány *Raffay*

Antal Ur Ország Comissáriusának tétetett. — Kancellista *Bernatzhi*, az Országbeli fő Comissáriátusról mégyen a' Horváth-orzági *Commissáriátushoz*, és ennek helyébe tétetett *Kászonyi Josef* Ur. A' Titoknakak 1200 f. ezstendei fizetése és 6 lóra való *Kost.* — A' Concipistának 840 for. és 3 lóra *Kost.* (*) — A' Kancellistának 600 for. és 2 lóra való *kost.*

Egy nagy szivü fő Dámának emlékezetre méltó tselekedete: „ A' Nagy ellenséges Tábornak fő igazgató Hadi-Vezére Gróf *Hadik* Ur ő Excellentiája látván, hogy a' maga szükséges Tábori-készületeit bajofson készithetnék el addig, míg a' Táborhoz leindúlni kívánna — el-küld a' már Özvegy *H. Lichtenstáin Károlynéhoz*, hogy a' Hertzegnek Tábori készületeit, mellyeknek már ugy-is többé hasznát nem veheti, adná-által, hogy venné-meg. Ezen nagy-szivü Hertzeg-aszfzony leg-ottan által-költöztet mindent a' már nevezett fő Vezér Urhoz. *Egy Követet* küld a' fő Vezér a' Hertzeg-aszfzonyhoz, hogy mondaná-meg: mi vólna az árra? Ezt felelé a' Hertzeg-aszfzony: vigye-el ő Excellentiája, 's mikor szerentséfen, melyet szivéből kíván, vizsgálja, és mindent vizsgál-hoz, akkor meg-fogja mondani.

A' rendkívül való nagy árvizek által esett szomorú történetekről szólló *Fudósítások* jönnek mindenfelől mi-hozzánk. A' *Duna* mellett lévő *Szigetek* és *Szigetbéli Helységek* csak nem egélszen *prédái* levének

(*) *Kost:* minden-féle marha eledelt így neveznek Erdélyben közönségesen.

nek ezen ár-viznek. Jan. 30-dikán virradt előtt a' sebes viz-által öfzve-verődött iszfzonyú jég a' köből rakott töltékeket véletlenül el-fzaggatván az egész Sziget hirtelen Tengerré változott, hol némely falukban csak a' házok' teteji láttzanak vala-ki a' vízből — minden-felől kiáltozásokot és síköltozásokot hallyük vala azoknak az embereknek és minden-féle barmoknak, mellyeket a' víz a' hideg-halál' jegén vilzen vala. Az ugy nevezett *Tsalóköz* fél-szigetében sekvő *Samaria nevű* Mező Városban 110 házok omlottanak öfzve; *Téhfaluban* 79 házok rész-szerint (nagyon meg-romlottanak, rész-szerint egészfzen öfzve-omlottanak. *Doborgáztban* alig hagyott formának egynéhány házot fenn-állani. Sok volna azokat a' Helységeket mind elé-fzám-lálnunk, mellyekben ki-fizethetetlen károkot okozott ezen ár-viz. — Ezen a' Környéken *Rákendorf*, *Szándorf*, és *Karlsburgban* ugyan ezen idő tályon olly nagy föld-rengés tapasztaltaték, mely-által fok házok és pintzék kö-falai meg-hasadóztanak, a' gyéngébb házok öfzve-omlottanak. *Szándorban* csak 3 Polgár házok, a' Templom, Papi-ház és a' Grófi Káplély maradt épységben a' víztől, a' többi majd' mind öfzve-omlott. — *Rákendorfban* 200 házok omlottanak öfzve, liól véghetetlen fok barmok fülladtanak a' vízbe: a' fok széna, búza, zab 's több effélék mind szemétté lettenek, a' fok Júhak a' jövendőbeli Sajtot mind a' Dunának áldozták. Ezen egynéhány példákából lehet a' több Duna-mellyéki Helységekről is itélni. — Veszedeelmes, de igaz Jövendő mondó vala a' 4-dik Kurir ebben az esztendőben, ki a' környül-állásoknak szeméből ki-nézvén ezen veszedel-

delmes következéft, a' Tsalóközbélieknek előre megmondotta vala, hogy tegyék a' póltzra a' kenyeret, ne-hogy a' halak meg-egyék; 's imé szomorúan értyük, hogy némellyeknek a' póltzon-is meg-ehték vólna kenyérit a' halak.

Meg-mozdúttak a' fegyverben álló tsatázó Tábarok — de a' békefséget nyomazó Europai Kabinéttéli pennúk-is mozzanak.

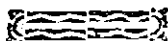
Syrmiából azt irják Febr. 18-dikán, hogy ugyan azon napon 2 Frantzia Kurirok érkezének petsétes Levelekkel Zemlinhez; a' magok Kotsijokat a' Zemlini Posta-háznál hátra-hagyván, egy más Petsétes Levelet pedig ugyan itt az *Eszterházi Antal* Sergének Hadi-Cassájánál le-tévén, magok leg-ottan Belgrádba által-menének. A' mint beszélik ezen Kuriroknak útjok igen fontos dologban forog; azért jól tsak meg-sem állának, hanem leg-ottan útjokot követék, 's olly előre való vigyázattal küldtetének ketten, hogy ha valamellyik történetből nyavallyába esnék, még-is ezen szörnyü fiető dolog hátra-maradáft ne-szenvedne. — Az-óltától fogva az ő vélekedésekre nézve két-felé osztotnak a' mi Politikusaink; némellyek azt mondják, hogy ezek a' békefséget tellyes erővel munkálódják; mások azt állitják, hogy a' jövő tsatázásra hoztanak vólna plánumat — valamellyiknek a' kettő közzül igaznak kelletik lenni. — Most Belgrádból semmit sem hallunk egyebet, hanem az estvétől fogva virrattik tartó *alla! alla!* kiáltást minden éjtzaka. — *Bolievttéből-is* azt értjük, hogy a' már említett ellenséges mozgások után a' Törököknek minden tsendefségben vagyon. — Az *Ujj-Palánkáról* jövő; útasok azt beszélik, hogy

hogy ott a' rathasztó hidegben igen sokan halnak. — Azon Tiszt-vilélő, ki nem régiben Zemlin és Bánortze között meg-fosztatott, azt mondja, hogy ötet hármon támogták-meg; kik közül az edgyik mellyének szegezvén a' pillolyt, a' más kettő kinyitotta a' ládát, melyben a' 990 for. ezüst-pézt vala: ezt el-vették és el-mentenek. Az edgyik ezek közül a' másikat *Stráfsamesternek* szállította, és mind a' hármoknak veres Török süvegek vala.

Tóth-országból azt írják egy Levélben, Febr. 13-dikán, hogy a' Törökök *Berbir* háta-megett a' mezőben keményen gyűlnek-öfzve, és magokat Sántzba verik. Azt mondják ezek, hogy ők *Laudont* többég egy Várhoz sem ereftik közél, (*sokot kéri!*) mert ha egyszer közél mehet, egybe ágyuval szokott a' dologhoz kezdetni, mint *Dubitzánál* és *Novinál*. *Berbir* körül *Sergenként* járnak a' Török katonák; szedik a' *Portziót*, és a' kik nem fizethetik azoknak marhájakot tsordástól hajtják el; ha e' sints? feleségeket es gyermekeiket veszik-el a' *Lakofokrak* — kiket rab-szolgáknak adnak-el kész-pénzért — de ezt inkább csak a' *Keresztény lakófokkal* tselekelzik.

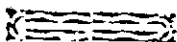
Minden órán ki-nyilatkoznak a' Tévelygő hírek.

Mig *Feldmarfal G. Hadik* a' Nagy Tábornak vezérségét folytatja, azalatt *Tábori-fegyver-tárnok-mester G. Vallis Mihály* Ur, és, a' mint edgyik Levelünkben hibáson jelentettük vala, nem *Pellegrini* Ur fogja a' *Hadi-Kancelláriusi-széket* foglalni. — Valamint már meg-irtuk vala, ő *Eelsége* az idén nem fog a' *Magyar-orzági Táborhoz* menni, sem a'

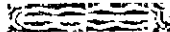

fő Hertzeg, hanem mind a' ketten Bétsben maradnak. Ő Felsége ugyan, ha az egészsége engedi, ezen hónapnak 15-dikén Tseh-országba, és onnan Galliáziába indul, hová, némellyek ítélete-szerint, Gen. *Lascitól* fog követeteni. — A' Gallitziából, Bukovinából 's másunat Bétsbe érkezett *Réklutók* száma olly nagy, hogy a' *Leopold* Városban majd minden háznál 6 — 7 vagon szállva. A' készületek és a' körülállások nagyok, azonban kéntelenek vagyunk meg-vallani még-is, hogy a' minden híreket buzgó kút-fő körül-is Bétsben semmi bizonyost nem tudhatunk. — A' Prufszusfal, mindenek azt akarják hinni, semmi háborunk nem lézen.

A' mondatik, hogy a' Bétsi *Sufzterek* a' II. dik *JOSEF* külömben nagyon mezfize látó Fejedelmi szemét nagyon meg-tréfálták volna. Ezek a' hadi-adónak ki-jövetelével instántziával jelenek-meg Ő Felsége előtt egynéhányon a' Czéh képeben; kik a' magok állapotjokat olly szinekkel felték Ő Felsége eleibe, hogy a' könyörületes Felség meg-adá kéréseket, mely e' vala: „ hogy űk az egész Czéhoktól 8000 for. hadi-adót fizetnének. Ezen engedelem a' hadi-adót bé-veyő főbb Tiszt-viselek eleibe kerülván, mondja az edgyik fő Tiszt Felséges Uram! Bétsben a' *Sufzterek Czéhja* leg-alább is 8000 mester-emberekből áll, és így ezek közül egyre alig esik egy forint. Ekkor bámúl-el Ő Felsége: No! felel Ő Felsége, ha így van? a' *Sufzterek* engemet meg-sufztereztek; de minthogy már nékik kéréseket meg-adtam, maradjon abban — úgy vélekednek némellyek, hogy tsak ugyan a' *Sufzterek* ezt a' Veres-Tengert szároz lábbal által-nem fogják

fogják úszni; mert a' mint egy Tudósításból olvas-
súk, a' Hadi-Kantzellária által 300-ezer pár Né-
met és Magyar Bakkants, 36-ezer pár *Sarú*, és 30-
ezer pár tsizma vagyon ezen Sufzter Czéhra biz-
va, hogy minél hamarább el-készítsék. Minthogy
pedig elegendő bőrek, illy szörnyü lábbélinek ké-
szítésére, nintsen, meg-engedtetett nékik, hogy ide-
gen bőrt hozzanak-bé minden harminzad fizetés-
nélkül. A' mint a' Bánátból jövő Levelekből ért-
jük, fok Török Sergek húzzák magokat Oláh-or-
szág-felé, hogy az Oroszoknak és az Auszriaiaknak
útjokat állják — Bétsben némelleyek halálát kezdet-
ték futtogni a' *Svédok* Királyának; de ez minden
hírek között a' leg-bizonytalanabb. — Egy *Vársői*,
a' múlt hónapnak 14-dikén költ Levélből azt ol-
valsuk, hogy míg a' Lengyel Király, egynéhány na-
pokig tartott nyavallyájából, jobbatskán nem lett,
addig az Ország-tagjainak gyűlések nem tartas-
tott. Nem régiben itten azt végezzék, hogy a'
Nemzeti Lovas-Sereg 33-ezerre szaparittassék,
még pedig olly fel-tétel és parantsolat alatt, hogy
a' mely Kapitánynak Népe Májusnak első napjá-
ra tökéletesen készen nintsen el-tsapattassék. —
— Az a' híres Európai Pénz-váltó *Tepper*, a'
Lengyel Kints-tárnokok előtt nem régiben azt je-
lentette, hogy ő a' reá bizott 13-millió költsön
pénz' dolgát *Genuában* és *Holláندیában*, minden ma-
ga hafzna nélkül, el-igazitotta a' Közönséges-tár-
faságra nézve; sőt effelett a' magájából 100-ezer
arannyokat kész adni a' Lengyel Státusnak. A'
mondatik, hogy *Tepper* és ennek Veje *Schültz*,
ezen alkalmatossággal azt akarják meg-nyerni a'
Len-

Lengyel-Státusoktól, hogy Nemesi Rangra léphe-
nek, mellyért már egynéhány Ország-gyűlésében hi-
jában infáltanak vala ennekelötte. — A' múlt hó-
napnak 6-dikán költ Dántzigi Levelek azt erőstik,
hogy a' Pruszszus Király minden maga Státusában
találtató ki-kötő helyekben kemény parantsolatot
adott, hogy a' Gabonát ki-ne próbálják vinni, és
el-ne merjék adni — *Stóltzenbergben és Fordonban*
pedig a' nehéz Lovasság alá való Paripák vételé-
ről rendelés tétetett — még-is jó kalap alatt akar
állani a' Pruszszus, akár mely békefséges indulattal
lenni gondoltatik-is. — Hertzeg *Czartorinszki*, a' Ber-
linbe rendeltetett Lengyel Követ, a' múlt hónap-
nak 10-dikén el-indúla Berlinbe; a' Londonba ren-
deltetett Követ pedig még ez-előtt 8 nappal indúla-
el. Már 2 Követjei Lengyel-orzágnak útban vagy-
nak, és a' harmadik-is u. m. Generál *Voyna* min-
den órán indul Béts-felé, és már 2500 arannyokat
kezéhez vett úti költségre. Ez a' Bétsbe jövő Len-
gyel Ur, nem tsak a' leg-szebbik Lengyel, hanem
edgy-is a' leg-tudófsabb Lengyel Gavallérok köz-
zül. — *Rava Tartományának* Követje *Pikárfzki* Ur
a' napokban meg-hala *Varsóban*. Ama hires Gen-
~~Vitt~~ hafanlóképpen, a' m. hón. 7-dikén meg-hala,
Halnak a' nagyobb Lengyel férfiak-is. — Hogy 24-ezer
Orosz Ukrániába bé-szállott volna, ezt a' hirt mi
Bétsben nem hiszszük, noha némely Levelekben ol-
vashatjuk. — Egy a' múlt hónapban költ Levélben
írják Nagy-Betskerékről, hogy Zemlinben már 4000
Várat mászó lajtorják vagynak kélzen. — A' Hor-
váth-orzági-szélekről már gyakor ágyuzáfokot hal-
lanak.